

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДО
Г-ЖА ЦЕЦКА ЦАЧЕВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
43-ОТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ЦАЧЕВА,

В институцията на омбудсмана се получиха жалби от граждани срещу събирането и разходването на т.нар. екотакси (продуктовите такси, които се плащат при първоначална регистрация на МПС с цел бъдещото му рециклиране). Тяхната цена за последните три-четири години драстично се е увеличила близо 10 пъти - от 30лв.-50лв. през 2012г. до 275лв. към настоящия момент. Жалбоподателите твърдят, че тези такси не постъпват в държавния бюджет, а се събират от две-три организации по оползотворяване на излезли от употреба МПС (чл.14, ал. 2, т. 2 от Закона за управление на отпадъците). Сумите, които се събират от тези частни организации, са предназначени за рециклиране и оползотворяване на излезли от употреба МПС. Самата дейност по рециклиране на излезли от употреба МПС е печеливша, тъй като носи икономическа изгода на рециклиращата фирма. Всеки собственик на излязъл от употреба автомобил, след като го дерегистрира, може да го предаде за рециклиране на фирма, която не ползва т. нар. екотакса и която плаща за негодния автомобил по пазарни цени – от 300 до 500 лв.

При извършена от мен и моите експерти проверка в гр. Монтана след постъпил сигнал от граждани се оказа, че в цяла Северозападна България тези средства се събират само от една организация, чиито офиси са разположени до сградите на КАТ. Гражданите не знаят на кого и защо плащат, а тези, които са се интересували, твърдят, че средствата не се използват за рециклиране.

Анализът, който бе направен на европейската практика, показва, че в най-бедната страна-членка на ЕС – България, тази такса е най-висока, а в Германия например такава не се събира. Годишно около 230 000 българи внасят такава такса при първа регистрация на автомобил, тоест около 60 млн. лв., събрани от тези такси, постъпват в гореспоменатите организации. Няма яснота как точно се изразходват тези средства.

Гражданите възразяват срещу невъзможността да получат информация за начина на формиране и разходване на събраните суми от екотакси. Твърдят, че пазарът на екотакси е монополизиран и това е причина за високите цени, а също и че средствата, които са принудени да внасят, отиват в частни организации, вместо за опазване на околната среда.

Събирането на екотаксите се регламентира в Закона за управление на отпадъците, който е в процедура по разглеждане на закон за изменението и допълнението му. По повод на проблема, касаещ публичността на горепосочената

информация, е внесеното предложение за отмяна на разпоредбата на чл. 48, ал. 7 от ЗУО, с която се въвежда неправомерна забрана за предоставяне на публични данни и информация, включително в нарушение на Конвенцията от Орхус за достъп до информация за обществото по въпроси свързани с околната среда. Предложена е и промяна в новата ал. 8 на чл. 48 от ЗИД на ЗУО. С това предложение се цели да се даде достъп на гражданите и обществото до информацията, съдържаща се в националната информационна система. За съжаление, тези предложения не са подкрепени от парламентарната комисия по околната среда и водите. Публичността, прозрачността и проследимостта на образуваните количества отпадъци и на дейностите по тяхното оползотворяване и обезвреждане е от съществено значение за повишаване на общественото доверие и постигане на по-голяма ангажираност и съпричастност на населението за намаляване на отпадъците и екологосъобразното им управление.

В качеството ми на омбудсман, считам, че гражданите основателно възразяват срещу увеличените размери на екотаксите и срещу невъзможността да получат информация за начина на формиране и разходване на събраните от тях суми.

Във връзка с изложеното и на основание чл. 42 от Правилника за организацията и дейността на омбудсмана, като застъпник за правата и свободите на гражданите, отправям настоящата препоръка за промени в Закона за управление на отпадъците, които:

- да гарантират, че средствата, събирани от екотакси, ще се използват за опазване на околната среда;
- ще доведат до реална конкуренция на пазара на екотакси и дейностите по рециклиране на излезли от употреба МПС или участие на държавата в тях, с което ще се постигне намаляване на екотаксите до размера им през 2012г.;
- да осигурят публичност и прозрачност при изразходване на средствата.

Моля да информирате народните представители за настоящата препоръка във връзка с предстоящото обсъждане и приемане на ЗИД на Закона за управление на отпадъците в пленарна зала.

С уважение,

МАЯ МАНОЛОВА
ОМБУДСМАН НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ